

Dictamen 3/2019

En data 4 de juliol de 2019, d'acord amb el que estableix l'article 171.3 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, ha estat tramès per a consulta al Consell Escolar de Catalunya el projecte normatiu següent:

Projecte de decret de l'Institut Obert de Catalunya.

ANTECEDENTS LEGALS

Primer

L'Estatut d'autonomia de Catalunya determina que la Generalitat disposa de les competències exclusives, compartides i d'execució en matèria d'ensenyament no universitari que s'estableixen a l'article 131.

Segon

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació estableix en el títol preliminar, article 2, entre els principis rectors del sistema educatiu de Catalunya, la universalitat i l'equitat, la qualitat de l'educació, l'afavoriment de l'educació més enllà de l'escola i l'educació al llarg de la vida.

En conseqüència, l'article 55, dedicat a l'educació no presencial, estableix que el Govern, per facilitar el dret universal a l'educació, ha de desenvolupar una oferta adequada en la modalitat d'educació no presencial per mitjà d'un centre singular. Aquest article també fixa quins ensenyaments poden impartir-se en la modalitat no presencial, que inclou els ensenyaments postobligatoris, els ensenyaments que no condueixen a titulacions o certificacions amb validesa a tot l'Estat, els cursos de formació preparatòria per a les proves d'accés al sistema educatiu, la formació en les competències bàsiques, la formació per a l'ocupació i la formació permanent. També s'hi poden impartir, excepcionalment, ensenyaments obligatoris i els altres ensenyaments que, en determinades circumstàncies, estableixi el Departament. Pel que fa a les característiques de l'oferta educativa no presencial, han d'incloure la varietat, l'obertura i la flexibilitat per a assolir, especialment, l'extensió de l'accessibilitat d'aquesta formació, la simultaneïtat amb altres ensenyaments i la complementarietat amb altres accions i estratègies formatives, i també la compatibilitat amb el treball.

La disposició addicional vint-i-vuitena estableix que el Govern ha de crear, regular i donar nom a aquest centre singular a què fa referència l'article 55. També precisa que "la regulació del centre per a l'educació no presencial, d'acord amb la singularitat de la seva funció, no està sotmesa a les prescripcions dels títols VII, VIII i IX. No obstant això, la provisió dels llocs docents s'ha de fer pels procediments establerts pel títol VIII i la dels llocs no reservats exclusivament a docents s'ha de fer pels procediments generals aplicables.

Tercer

La Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals, estableix a l'article 31 que la formació professional té com a finalitats l'adquisició, la millora i l'actualització de la competència i la qualificació professional de les persones al llarg de la vida i comprèn, entre d'altres, la formació professional del sistema educatiu, que facilita l'adquisició de competències professionals i l'obtenció dels títols corresponents. L'article 38 preveu que el Govern ha d'impulsar, especialment per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació, una oferta àmplia, actualitzada i de qualitat de la formació professional en la modalitat a distància i concreta que aquest aprenentatge a distància s'ha de regular per l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya en coordinació amb l'Institut Obert de Catalunya.

Quart

Sense perjudici del que expressa la disposició addicional vint-i-vuitena de la Llei 12/2009, d'educació, en el sentit que en el centre per a l'educació no presencial, a més dels llocs amb atribucions docents, s'hi poden preveure, per a les tasques de direcció i gestió, llocs no reservats exclusivament a docents, el Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, estableix el procediment i els requisits de caràcter general per a la selecció de directors i directores de centres educatius públics entre els quals es fixen l'antiguitat d'almenys cinc anys com a funcionari de carrera en la funció pública docent, haver impartit docència durant aquest període, l'acreditació lingüística, la certificació acreditativa d'haver superat el curs de formació per a l'exercici de la funció directiva i la presentació d'un projecte de direcció.

Cinquè

Per a la provisió de llocs de treball docent, d'acord amb el Decret 39/2014, de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents, i a fi de facilitar l'alternança de la plantilla, el personal seleccionat en el concurs específic s'adscriu provisionalment per períodes de quatre cursos acadèmics i manté la reserva de plaça en el centre de destinació definitiva.

Quant al professorat col·laborador, es declara l'existència d'interès públic en l'exercici d'aquesta activitat, la qual cosa implica que es regeix per les disposicions previstes en la Llei 21/1987, de 26 de novembre, d'incompatibilitats del personal al servei de l'Administració de la Generalitat. En qualsevol cas, la selecció del professorat col·laborador es fa a través d'una convocatòria pública de concurs de mèrits entre el personal docent en situació de servei actiu, funcionari de carrera o interí amb nomenament per a tot el període lectiu corresponent.

Sisè

La Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern té per objecte regular i garantir la transparència de l'activitat pública i el dret d'accés de les persones a la informació i la documentació pública; aplicar el govern obert i fomentar la participació i la col·laboració ciutadanes. La llei també regula la protecció de dades personals. És d'aplicació en el cas dels organismes i ens públics.

Setè

La Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals adapta l'ordenament jurídic espanyol a la reglamentació europea relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les seves dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, i completar-ne les disposicions, i garanteix els drets digitals de la ciutadania.

La Comissió de Programació, Construcció i Equipament expressa les consideracions i les recomanacions següents:

CONSIDERACIONS GENERALS

1. L'IOC ha de donar resposta a les necessitats d'actualització i de formació permanent que exigeix la societat actual. En aquest marc globalitzat, caldria preveure que l'oferta formativa vagi més enllà de l'àmbit administratiu de Catalunya per adequar-se a les situacions personals i professionals diverses. En tot cas, cada curs de formació regularà els requisits d'admissió corresponents.
2. La incorporació de les noves tecnologies en l'àmbit de la formació a distància obre noves perspectives en el foment i la promoció del coneixement i l'ús de la llengua catalana i de la llengua occitana. Per aquest motiu, caldria preveure la possibilitat d'accedir a cursos en línia de llengua catalana i llengua occitana, i establir acords de col·laboració amb els organismes pertinents per tal d'homologar els ensenyaments i certificar-ne les acreditacions.
3. La participació de la comunitat educativa en la gestió i la dinamització del centres educatius és essencial per garantir la qualitat en la formació de l'alumnat i el foment dels valors democràtics. És per això que caldria establir una regulació més clara de la participació dels diferents integrants de la comunitat educativa de l'IOC. En concret, caldria regular la participació del professorat adscrit, del col·laborador i dels estudiants.
4. Les característiques pedagògiques i metodològiques de l'IOC afavoreixen la personalització dels aprenentatges i l'acompanyament en el procés educatiu. Per aquest motiu caldria reforçar la creació d'entorns d'aprenentatge, en què l'alumne s'implica en el seu procés educatiu, que serveixin per implicar tant a l'alumne com al professorat en el procés formatiu. En aquesta línia s'haurien d'afavorir els processos d'inclusió de l'alumnat que pugui presentar alguna necessitat educativa especial.

CONSIDERACIONS AL TEXT DE LA DISPOSICIÓ

1. S'exposen tres consideracions sobre el contingut del preàmbul:
 - 1.1. Amb relació a l'especificitat de l'IOC com a centre que vehicula l'oferta formativa del Departament d'Educació en la modalitat no presencial, al quart paràgraf de la segona pàgina es proposa suprimir "el seu àmbit territorial abasta tot Catalunya, i" i "dins el territori", en atenció a la primera consideració general.
 - 1.2. A fi de fixar adequadament els requisits establerts amb caràcter general per a la participació en el procés de selecció de director o directora de l'IOC, es proposa incloure un paràgraf que faci referència al Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent.
 - 1.3. Caldria incorporar una referència a la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern en què es referís la necessitat d'adaptar la singularitat de l'IOC a la normativa sobre transparència, informació pública i protecció de dades.
2. A l'article 2, *Finalitats*, es considera que s'ha d'incloure un punt més, amb el text següent: Promoure el coneixement de la llengua catalana i la llengua occitana.
3. A l'article 5, *Projecte educatiu*, es considera que cal incloure un punt relatiu a l'avaluació dels trets característics a què es fa referència, la qual inclourà el disseny, desenvolupament i impacte de tots els materials, innovacions metodològiques i formes de col·laboració. Igualment, el projecte educatiu ha d'incloure de quina manera es difondran els resultats de l'avaluació i les experiències innovadores que es vagin portant a terme.
4. En aquest article, cal afegir un quart punt en què s'indiqui que, per les característiques de l'IOC, es tindrà especialment en compte la personalització dels aprenentatges.
5. A l'article 7, *L'equip directiu*, es considera que el punt 3. hauria d'incloure una referència que una de les responsabilitats de l'equip directiu és fer periòdicament l'avaluació interna del que es fa referència al punt 3.
6. A l'article 9, *El director o directora*, al punt 2 p) es proposa substituir l'expressió "programes d'innovació i d'investigació" per "programes d'innovació i recerca educativa".
7. A l'article 10, *Els caps d'estudis*, al punt h), es proposa substituir l'expressió "projectes d'innovació i d'investigació educativa" per "programes d'innovació i recerca educativa". D'aquesta forma és coherent amb l'apartat 2 p) de l'article 9, i en cas de tenir característiques diferenciades es pot explicitar quines correspondrien als programes i quines correspondrien als projectes.
8. A l'article 13, *El coordinador o coordinadora de recursos tecnològics*, es considera necessari incloure un punt i) en el que s'indiqui que una de les seves funcions és la de d'actuar com a referent de protecció de dades del centre. A partir de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, es fa imprescindible que els centres educatius vetllin pels drets digitals dels alumnes i membres de la comunitat escolar, en un centre amb les

- característiques d'I OC aquest fet encara és més rellevant. El referent de protecció de dades del centres s'hauria de coordinar amb l'Agència Catalana de Protecció de Dades.
9. Es considera incloure un punt j) en què s'indiqui que una de les seves funcions és la d'*incentivar l'ús del programari lliure*.
 10. A l'article 14, *Selecció del director o directora*, punt 1, es proposa la següent redacció:
"La selecció i nomenament del director o directora de l'I OC és de lliure designació i s'ha de dur a terme pel procediment que s'indica a continuació, prèvia convocatòria pública efectuada pel conseller o consellera d'Educació."
Al punt 2 d'aquest mateix article, es considera convenient afegir la frase següent a partir del primer punt i seguit: "En tot cas, hauran de tenir una antiguitat d'almenys cinc anys com a funcionari de carrera en la funció pública docent."
Als punts 3 i 6 d'aquest article, es considera convenient substituir "Sub-direcció General d'Administració i Organització de Centres Públics" per "la sub-direcció general competent".
 11. A l'article 19, *Professorat*, es considera substituir l'expressió "i acreditati la capacitat per exercir la docència emprant mitjans telemàtics" per l'expressió que apareix a l'article 22 c) "Tenir reconegut el perfil professional de competència digital".
 12. A l'article 20, *Funcions del professorat*, es considera que l'expressió "guiar" del punt 1 c) s'hauria de substituir per l'expressió "acompanyar". La funció de tutoria de l'alumnat que apareix al punt 1 d) s'ha de complementar amb l'acompanyament en l'ús de la tecnologia relacionada amb l'entorn virtual d'aprenentatge de l'I OC.
Es considera, també, que al punt 2 c) s'hauria de substituir l'expressió "aula virtual" per "entorn virtual d'aprenentatge" ja que les funcions del professorat de plantilla poden anar més enllà de l'aula específica de la matèria.
També es considera apropiat substituir l'expressió "proves" per "activitats" en el punt 2 e).
 13. A l'article 22, *Sistema de provisió dels llocs de treball docents*, s'hauria d'especificar que es tracta de la competència digital docent, afegint la paraula "docent" al final del punt 2 c).
En aquest mateix article, al segon paràgraf del punt 3, caldria redactar la darrera frase d'aquesta manera: "Tindran especial rellevància l'acreditació de pràctiques educatives innovadores i exitoses, i de docència no presencial en línia".
 14. A l'article 23, *Professors col·laboradors*, punt 2, s'haurien de fer algunes modificacions perquè quedi redactat de la següent manera: "Pot participar en el concurs el professorat que tingui alguna de les especialitats convocades i reconegut el perfil professional de competència digital docent, d'acord amb el que es determina a la convocatòria". Es podrà reconèixer aquest perfil a aquell professorat que hagi col·laborat durant dos cursos acadèmics en l'I OC, d'acord amb el que estableix la Resolució ENS/1128/2016, de 26 d'abril, de perfils professionals dels llocs de treball específics en centres educatius públics dependents del Departament d'Educació i el procediment de capacitat professional per ocupar-los.
 15. A l'article 24, es declara l'existència d'interès públic en l'exercici de la docència del professorat col·laborador i, per tant, es regula la contractació i l'activitat d'aquest

professorat mitjançant l'article 4 de la Llei 21/1987, de 26 de novembre, incompatibilitats del personal al servei de l'Administració de la Generalitat. Es proposa substituir aquest article i incloure un nou apartat 1 en l'article 23 amb el següent redactat: "Es declara l'existència d'interès públic en l'exercici de la docència com a professor col·laborador de l'IOC per part del personal docent dels centres educatius del Departament d'Educació".

16. A l'article 25, *Indemnització per raó del servei del professorat col·laborador*, es considera convenient suprimir l'expressió "si escau" del punt 3.
17. A la disposició addicional segona, es considera convenient substituir "de la Inspecció d'Educació" per "competent en matèria d'inspecció d'educació".

RECOMANACIONS

1. Incloure un article sobre transparència i especificar que el lloc web de l'IOC a la pàgina principal informará de les dades necessàries per donar compliment a la llei de transparència (LLEI 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern).
2. Incloure les formes que l'alumnat i el professorat disposarà per exercir el seu dret a la participació, ja que en absència de Consell Escolar cal establir els mecanismes de participació en el centre.
3. Suprimir l'Annex referit a les indemnitzacions per al professorat col·laborador.

El Ple del Consell Escolar de Catalunya, reunit a Barcelona el 10 de setembre de 2019, ha estudiat la proposta elaborada per la Comissió de Programació, Construcció i Equipament i ha aprovat per 25 vots a favor, 4 vots en contra i 3 vot en blanc aquest DICTAMEN.

El secretari

Jordi Rodon Cuixart

Vist i plau

La presidenta

Anna Simó i Castelló

ANNEX

Vot particular presentat pel senyor Xavier Diez. USTEC-STEs (IAC)

L'existència d'un Institut Obert de Catalunya és necessari en un sistema educatiu ambiciós i que aspiri a la igualtat d'oportunitats. L'ensenyament a distància, mitjançant l'ús de mitjans telemàtics, respon a determinades especificitats i singularitats respecte de l'ensenyament ordinari, i és comprensible que no funcioni de manera convencional.

Tanmateix, l'experiència d'aquests darrers anys determina que l'Institut Obert de Catalunya ha funcionat sovint com a substitut i succedani de l'ensenyament d'adults, dels necessaris ensenyaments nocturns reglats i com a fórmula fàcil d'evitar que un institut determinat, amb criteris d'estalvi econòmic, no imparteixi determinades matèries per baixa demanda. Per tant, considerem que un servei important com l'IOC ha estat fet servir sovint com a instrument que ha facilitat les retallades.

D'altra banda, és constatable que el funcionament intern, l'organització, estructura i la selecció del professorat titular i col·laborador no ha estat tot el transparent que seria desitjable.

La lectura del projecte de decret no ha esvaït aquests dubtes, sinó que més aviat fa l'efecte de consolidar-los. Entenem que regular aquest espai educatiu podria haver estat una oportunitat per a resoldre els problemes esmentats. Entenem, també, que el dictamen elaborat pel Consell Escolar de Catalunya aborda bona part d'aquestes qüestions en la bona direcció i assenjala aspectes rellevants, amb intenció de compensar certes mancances, tot i que no amb la contundència que creiem necessària.

De la mateixa manera, bona part dels fonaments jurídics, com ara el Decret de Provisió i Perfils, es troben recorreguts per la nostra organització sindical, i no trobem correcte que sense esvaïr els dubtes legals que impliquen aquestes normes, s'apliquin uns criteris que, a banda de les incògnites morals, puguin ésser tombats als tribunals.

És per això, i pels motius que exposarem a continuació, que la nostra organització emetrà el seu vot contrari.

Primer

Considerem imprescindible que l'IOC disposi de Consell Escolar en termes semblants als dels centres de formació de persones adultes a fi d'assegurar un funcionament democràtic, i que l'IOC no sigui gestionat per una Comissió Rectora.

Segon

Considerem que el professorat col·laborador ha de formar part del claustre de ple dret, a fi de poder exercir el seu dret a participar en la gestió i sigui escoltada la seva veu.

Tercer

No garanteix la gratuïtat dels ensenyaments impartits, fet que atempta contra el principi d'igualtat d'oportunitats.

Quart

Si bé s'entén que l'especificitat dels ensenyaments a distància impliquen requisits addicionals per a exercir com a professor, fins ara la contractació s'ha fet en base a criteris subjectius i amb escassa transparència. I aquest decret consolida aquesta pràctica, especialment a partir del moment que es fa servir el Decret de Provisió i Perfil (per cert, pendent de resolució d'un recurs judicial).

Entenem que per exercir com a professor titular, com col·laborador s'hi ha de poder accedir mitjançant comissions de servei ordinàries o destinacions provisionals o borsa de substitucions que s'inclouen dins del concurs i procediments ordinaris, i que en tot cas, s'hi exigeixin determinats requisits de formació permanent, o si s'escau, una prova objectiva per a cada aspirant, sense que hi pugui haver seleccions arbitràries o mecanismes ineficaços i sospitosos com l'entrevista personal.

A més, caldria regular, via negociació, la ràtio entre professorat titular i col·laborador a fi que no es pugui abusar d'una figura que recorda als associats universitaris.

Cinquè

Pel que fa a la figura de l'administrador, que creiem necessària en un centre d'aquestes característiques, cal que sigui regulada de manera transparent pel que fa a les funcions i selecció, i que aquesta sigui regulada mitjançant un procediment en què la negociació col·lectiva sigui un requisit imprescindible.

Vot particular presentat pel senyor Manuel Pulido. CCOO

En Manuel Pulido Guerrero, amb DNI 52401867R, com a Secretari General de la Federació d'Educació de CCOO de Catalunya i en representació de les CCOO de Catalunya, amb domicili a efectes de notificació a Via Laietana, 16, 4a planta,

EXPOSA,

- Des de CCOO ens alegrem que finalment vegi la llum un Decret que fa 7 anys que legalment hauria d'haver estat aprovat. Aquest Decret ha de servir per regular el centre, les funcions, les responsabilitats, les condicions de treball i la participació de la societat en el seu govern.
- Que no podem avalar el dictamen que presenta el CEC degut a què no es tenen en compte les nostres demandes.

Per aquest motiu, presentem el següent **vot particular** per a què consti en el dictamen final que es presenti al Departament d'Educació:

- Selecció del director o directora.
 - S'hauria de considerar un mèrit el fet d'haver exercit la docència a l'IOC.
 - S'ha d'obrir la participació en la selecció a persones que no siguin de l'Administració, així com en la seva renovació.
- Provisió de la persona administradora.

- Hauria de ser una persona docent, del propi equip de l'IOC, amb el suport del personal PAS necessari, igual que es planteja amb la Secretària del centre.
- La Comissió Rectora.
 - No podem acceptar un centre d'aquesta importància sense cap organisme extern de participació. Aquesta Comissió la conforma únicament l'Administració. O s'obre la Comissió Rectora, o bé es crea un Consell Social semblant al de les universitats, però la comunitat educativa i la societat civil, ha de formar-ne part.
- Professorat. (la resta del decret utilitza professor, en masculí) ○ S'han d'especificar les seves condicions laborals, així com les ràtios.
 - Pel que fa al teletreball, s'ha de determinar l'àmbit de negociació també.
- Sistema de provisió de llocs de treball docent.
 - S'ha de buscar una formació específica en docència telemàtica, tant per al professorat en plantilla com el col·laborador.
 - Per poder renovar en el lloc de treball, si no hi hagués l'informe favorable de la direcció, hauria de passar a la Comissió de valoració. No es pot deixar la continuïtat únicament en mans de una persona.
- Professorat Col·laborador (s'ha d'utilitzar llenguatge inclusiu)
 - Aquest model fomenta la pluriocupació en precari.
 - Una entrevista no pot valorar la capacitat per realitzar les funcions. En tot cas, hauria de ser prova de capacitació objectiva.
 - S'ha de garantir que els criteris de gestió i ordenació de la borsa s'han de negociar a la Mesa Sectorial.
- Indemnitzacions per raó de servei al professorat col·laborador.
 - No estem d'acord amb aquest sistema. Considerem que legalment no es pot aplicar el Decret 138/2008 de 8 de juliol, d'indemnitzacions per raó de servei, donat que el professorat col·laborador té un caràcter habitual i permanent en un temps determinat.
Per solucionar aquesta situació i fomentar el repartiment del treball, el professorat que estigui exercint docència en centres presencials, hauria de reduir la seva jornada en aquell centre per poder atendre la docència en l'IOC.
- Oferta de places escolars.
 - S'hauria d'incloure un punt nou, en el què anyalment, s'informarà al Consell Escolar de Catalunya de l'oferta de places i la preinscripció dels diferents estudis.
- Materials didàctics.
 - S'obre la porta a l'externalització del material didàctic, podent encarregar a professorat extern la seva elaboració.
- Indemnitzacions
 - Totalment en contra que un Decret estableixi les indemnitzacions pel professorat col·laborador. S'hauria de negociar a la Mesa Sectorial, ja que el què planteja aquest Decret és situar-les en el mateix preu que des de la creació de l'IOC, fa ara 13 anys.